

Na hladnom zemljanom podu, u jednom ćošku stare seoske kuće devojčica se vrpolji, poskakuje, sklanja ručicom pramenove kose sa obraza niz koje su se do maločas slivale suze, te su još uvek crvenkasti i prošarani uspravnim prugama. Oko nje se talasa bledunjavi dim koji izlazi iz dubokog lonca okačenog na verige iznad ognjišta. Povijena ženska figura dugačkom zagaravljenom motkom čas džara vatru ispod lonca, čas drugom motkom meša sadržaj u loncu iz koga se podiže teški miris lojanog sapuna, pomešan sa mirisom konoplje od koje je napravljena odeća.

– Izađi napolje, rekla sam ti, izgorećeš se ovde, ne mogu da pazim na tebe – viče žena.

– Nećuuu, vrati mi moje gaćice, grebe me suknja – ne odustaje devojčica.

– Ne mogu, vidiš da se sve pere, a treba i da se osuši, strpi se.

– Grebeee me!

– Nisi se do sada tako ponašala, šta ti je danas? Izlazi odavde!

Devojčica se još jače rasplaka i istrča u dvorište. Široko stablo duda ustoličilo se nasred retke kaldrme, a ogromna krošnja ne dozvoljava suncu da se probije, te se šarenkasta prostirka valja po avliji. Miris tek zarudelih dudinja golica dečje nozdrve. Dete ne zna s kakvim mirisima se dud pomešao, kao što ne zna ni da li je to od mirisa, ali neka oporost silazi iz usne duplje ka grlu i guši ga.

– Vidiš da ti je tu bolje – pojavljuje se majka. Šta ti fali?

Devojčica gleda u zemlju i drhturi.

– Uzmi malo to dete, Ranka, vidiš da se od juče ne smiruje – iz malog vajata podno duda izviruje starija žena.

– Imam ja još dece.

– Imaš, no nisu ti sva ista.

Kroz ovlašni zagrljaj majka oseća da se tanušna biljka straha leluja u malom biću. Bes devojčice samo je drugo ime za nešto dublje. Ne zna šta ju je uplašilo.

Vidiš da ti se od juče drži za suknju – dodaje opet starija žena. Otkad su se oni majstori što su struju uvodili našalili da će da joj ukradu majku, ona tako.

– Misliš zato?

- Sigurna sam.
- A kako se Radmila nije uplašila?
- Ja ti rekoh da nisu iste, Ranka!
- Dobro de, uvek ti vidiš nešto bolje no ja.
- Vidiš i ti, ali lakše ti da ih istom motkom teraš. Dođi ti kod babe, Divna.

Devojčica prilazi neodlučno i nekako trapavo, ne sviđa joj se ni to što baba prekoreva njenu majku. I ne radi baba to prvi put, kad god joj se pruži prilika. Divna ne zna ništa o tome koja od dveju žena je u pravu, ali joj nikad nije drago kad neko kori njenu majku. Ona takođe ne zna ni šta Danilo i Radmila misle o tome, bolje – šta osećaju, u njenoj dečjoj prirodi je da misli i da se ponaša samo onako kako sama vidi i oseća.

Ranka je zamakla u kuću, veš mora da se promeša, vatra da se razgori. Baba nestaje u vaju. Divna sedi na zemlji, skuplja sitne kamenčiće, pravi od njih nepravilne krugove i svakakve šare, sklanja povelikog mrava koji se uporno drži svog kamena, kao da se zalepio. Odbacuje ga na zemlju.

Odnekud, poskakujući, pred nju stiže Radmila s velikom ozarenošću. Ona nikada ne ide polako. U svom trčkanju gubi obuću po dvorištu i najčešće je bosa. Suknjicu je podigla napred, formirajući malu „korpu”. Nešto je ubra-

la. Divna ne menja položaj, ne gleda je. Sestra ne insistira, ne ljuti se, ne zapitkuje. Baca pred Divnu nekoliko sitnih, prezrelih trešanja, skoro crnih od sunca i nestaje iza kuće. Čuje se žagor. Tamo iza, gde Divna ne želi da ide, Radmila i Danilo se nadvikuju ko ima više, ko manje, čije su lepše i krupnije, hoće li odmah pojesti sve ili nešto ostaviti za kasnije. Divna nikad nije bila sigurna ko od njih dvoje više popušta a ko zateže, ali su joj se njihove rasprave činile nepotrebnim i dosadnim.

Ona ne zna ni kad, ni zašto se dogodilo to da baš ona, od troje dece, zaveže taj tvrdi čvor između sebe i majke, da neprekidno prati njeno kretanje, da sama sebi tumači i da pamti svaki izraz na licu, sabirajući to u jedan veliki unutrašnji album koji će jednog dana sigurno oživeti pred njom. Posebno mesto u tom albumu zauzeće slika na kojoj majka skriva od svih u velikoj porodici kako i koliko voli svoju decu.

Uveče, posle večere, povede ih na spavanje, kao piliće preko mračnog dvorišta, u zgradicu u kojoj se nalaze dve male spavaće sobe sa po dva kreveta, furunicom na drva i jednim jednostavnim drvenim ormarom za odeću, po kome su razbacani suvi listovi orahovine. Majka prosipa kišu poljubaca na njih, uspavljujući ih daleko od pogleda drugih. Meke i tople reči i tepanja pa-

daju na grube pokrivače pod kojima njena deca tonu u san. Divna bi čvrsto pritiskala uši da ne čuje kako se koraci udaljavaju. Čežnja i neispunjenje, okupani pomrčinom u maloj sobi. Čeka da Radmila i Danilo zaspe, tiho ustaje, prilazi prozoru i pogledom traži mesec na udaljenom nebu. Kad ga ugleda, učini joj se da je i on video njeno lice u ramu prozora i da će uskoro zakoračiti u tamno gnezdo sobe. Vraća se u krevet i nestaje pod toplim pokrivačem.